

Új sorozatunk Lőrincze Lajos (1915–1993) emléke előtt tiszteleg. Kilencvenéves lenne az idén nyelvújításunknak a közelmúltig legnagyobb hatású, a közszereplést legkitartóbban vállaló tudósa, akit ez okból, e számunk humoros hangvételéhez igazodva, szülőfaluja, Szentgál nevéről játékosan édes anyanyelvünk Szent Grál-lovagjának is nevezhetnénk. Soha nagyobb szükség annak ilyenfajta istápolására, mint ma, amikor az európai nyelvek tarka szöttezésében kell megőriznünk, hogy messziről ráismerjen, akié, s hogy általa megtartasson, büszkén megmutatkozzon maga is. Mert magyar ma az, Kosztolányi gondolatával, aki magyarul beszél.

Erős várunk a nyelv, önazonosságunknak és összetartozásunknak egyformán védőbástyája. Legkisebb eleme, minden szó fontos benne, hirdeti címével új rovatunk. Budai várbeli szerkesztőségünk „naputasai” közt mindannyiunk öröme a magyar nyelv Grétsy László nyomdokain haladó új Grál-lovagját üdvözölhetjük Balázs Géza személyében.

A mai magyar nyelvi humor

Mottó: „a humorérzék megment az összes bűn elkövetésétől... (H)a megnevetteted az embereket, azt teszel velük, amit csak akarsz” (Temesi Ferenc)

„Polihisztor vagyok, és más tudományokban is jártas.” (Világháló)

A magyarokat külföldön – de nyilván magyar tapasztalatok és magyar önsztereotípiák folytán – bús, borongós, lehangolt népként tartják számon. Olyan népnek, amely már „nyelvében is kódolja” a pesszimizmust. Ha például két magyar találkozik, elemi erővel tör elő belőlük a panaszkodhatnék. Mintha a sikeres embereket megirigyelnék az istenek, s ártani próbálnának nekik, ezért minden pozitívumot el kell takarni vagy le kell tagadni. Nagyon jellemzőnek tekinthetők a jó ismerősök találkozásakor szinte kötelező jelleggel föltett *Hogy vagy?* (illetve ennek tréfás változatai: *Hogy ityeg a fityeg?*, *Hogy ász makk ász?*) kérdésekre

adott rendszerint nem tréfás szándékú válaszok:

Mint a szösz, fonatlan; Hát hogy élünk, ha meghalunk?; Holtig csak megélünk valahogy; Mint a többi grófok; Megvagyok, mint a gyalogpaszuly karó nélkül; Megvagyok egy kapában; Mint a kutya karó közt; Két lábon, mint a ruca, bimbóban, mint a rózsza; Mint szegény legény (ember) gazdag városban; Mint aki egy lóval szánt; Két lábon, mint a lúd; Frissen, mint az öntött saláta; Mint a Samu nadrágja (se jól, se rosszul); Megvagyok, mint viselt szoknya az ágyfejnél; Virágjában, mint a rohadt tők; Összevissza, mint zab a zsákban.

A mondatokból a rendezetlenség, a szegénység, az elesettség, a betegség, a halálra készülés képe rajzolódik ki. Annyi negatív állítás, amennyi „gombócból is sok”! Azonban miért kell ezt föltétlenül pesszimizmusnak fölfogni? Nem inkább valamiféle bölcsesség, tapasztalat, keserű irónia (olykor humor, ha talán majdnem „fekete” is) rejlik ezekben a mondásokban? Milyen is az az öntött saláta? Bágyadt, ernyed, földre fekvő, betegesen kinéző. Már látjuk is a „salátaembert”. És elmosolyodunk e természeti-költői kép láttán.

A magyar kultúrában, mind a népi, mind a városi vagy magas kultúrában legalább annyira van kódolva a humor is. Legendás a magyar néphumor (hogyan most csak a furfangos, igen sajátos humort rejtő székely góbé viccekre gondoljunk¹), de legalább annyira megmosolyogtató és kedvelhető az „ej, ráérünk arra még!” vagy a „fenn az ernyő, nincsen kas” unatkozó, adomázgató, pipázgató, az időt semmibe vevő, nyugodt, ráérő és rátarti világa. Vagy ne feledkezzünk meg a magyar nyelv játékos-humoros kifejezőeszközeinek gazdagságáról. Talán ezért (is) lett a magyar vicc nagy hírű. Igaz, másutt nem értik, de azért számon tartják, hogy Prága és Bécs mellett Pest a nagy viccközpont. Nem oda Buda!

2004. május 1-jén, amikor Magyarország belépett az Európai Unióba, már mindenütt hallható volt a

megjegyzés: „Ekkora területet még sohasem csatoltak Magyarországhoz.” A tréfa, a vicc a nagy tragédia, a trianoni trauma egyik lehetséges feloldása. Jókai Mór, a magyar néplélek egyik legjobb ismerője a magyar nép „élczéből” tartotta akadémiai székfoglalóját.² Ma kinevetnének az Akadémián, ha nyelvi vicceket mesélnénk. A viccgyűjtés – tudományos szempontból – egyébként folyik. Az 1950-es évektől ötven éven át, haláláig gyűjtötte és több cikksorozatban, kötetben közreadta a közéleti vicceket a folklorista Katona Imre.³ De vannak követői is.⁴

Nem tudjuk bizonyítani, hogy a káromkodásokban valóban az élen járunk, így azt sem, hogy nyelvi játékokban is. De nekem legalábbis meggyőződésem, hogy magyar nyelven annyi nyelvi játék úzhető, amennyi egyetlen más nyelven sem. Grétsy Lászlónak van egy óriási diófa szekrénye – tele nyelvi játékkal. Nyugdíjas éveire tartogatja a magyar nyelv nagy játékoskönyvének megírását. És már telnek azok a nyugdíjas évek, csak hozzá kellene kezdeni.⁵ Ha egy nyelvi műsorban bármilyen nyelvi játékot hirdetünk meg, százával-ezrével érkeznek a megfejtések.

A magyar nyelv grammatikai jellege miatt is különösen alkalmas a játékos megoldásokra. Egy nyelvben mindig jól körülhatárolható szabályok vannak arra vonatkozóan, hogy me-

¹ Pl. Hajdu István (összeállító): *Góbéságok. Erdélyi viccek*. Minerva, Budapest, 1986.

² Jókai Mór: *A magyar néphumor*. MTA Értesítő, 1860.

³ Pl. Katona Imre: *Mi a különbség? Közéleti vicceinkről*. Magvető, Budapest, 1980. (Gyorsuló idő); *A helyzet reménytelen, de nem komoly. Politikai vicceink 1945-től máig*. Móra, Budapest, 1994.

⁴ Pl. Zsigmond Győző: *Három kismacska – kettő közülük kommunista. Erdélyi politikai viccek 1977–1997*. Pont Kiadó, Budapest, 1997.

⁵ Persze azért egy kötetre valót már összeállított: Grétsy László: *Anyanyelvünk játéka*. Gondolat, Budapest, 1974. (újabb kiadások is)

lyek a „szabályos” szerkezetek: hogyan toldalékoljuk a szavakat, milyenek a szóösszetételek, hogyan szerkesszük meg a mondatokat és a szövegeket, ráadásul ezt milyen szövegtípusban kell/illik tenni stb. Ha ezektől eltérünk, nyelvi szabályokat sértünk, szokatlan módon adjuk elő mondanivalónkat – akkor humorizálunk, megnevetetjük hallgatóinkat, olvasóinkat. Ezek a szokatlan nyelvi jelenségek megfelelnek a nyelv törvényszerűségeinek, csak éppen ritka, alkalmi voltuk miatt keltenek humor hatást.⁶

A magyarok szinte sportot űznek abból, hogy mit lehet tenni a magyar nyelvvel. Ki indította el azt az „elméletlen” játékot, hogy mindent megfordítunk, s akkor igen érdekes új jelentések születnek? Szinte már leszűk, hogy hogyan is lássuk a dolgok fonákját! Az egyik feljegyzés szerint Vadas Pál⁷, de ő sem dolgozhatott „előképek”, nyelvi hagyomány nélkül.

*Össze ne tévessze!
a boka táját a toka bájával,
a borztanyát a torz banyával,
a csárda zaját a zárda csajával,
a száradt füzet a fáradt szűzzel,
a fartót a tar fővel,
a harcsa máját a Marcsa hájával,
a jó bor kulcsát a kóbor Julcsával,
a csokorban adott bókot a bokorban
adott csókkal,
a foltos bölényt a boltos-fölény-nyel,
a hős ember nevét a nős ember
hevével,
a réti pipacsot a péti ripaccsal...*

Ezek bizony egyfajta kereszt szerkezetek (kiazmusok), látjuk, hogy vannak köztük mesteri kettős, de hármas cserék is. És szinte „dőlnek” az újabb példák, most már a „Nem mindegy...” kezdettel és persze egyre vaskosabb tartalommal (mert a „mai folklór” olykor a diszfemizmusával akar iróniát kelteni):

*Nem mindegy...
hogy egyöntetű vagy ön egy tetű,
hogy vízibusz vagy buzi visz,
hogy mögöttem vagy nem öttem
mög,
hogy teniszpálya vagy pénisz tája,
hogy rovarszervet ivartalanítani
vagy ivarszervet rovartalanítani,
hogy mire fekszel: nedves kőre
vagy kedves nőre,
hogy helyet cserélni vagy csehet
herélni,
hogy vörös szalag vagy szőrös
valag,
hogy véres párbaj vagy páros vér-
baj,
hogy kecsesen ringó fecske vagy
recsegye fingó kecske,
hogy köhögve röpülsz vagy röhögve
köpülsz.*

Még két „mesteri” példa, egy irodalmi és egy népi (merthogy viccként gyűjtöttem):

*Nem mindegy, hogy Gödön van
szobrod, vagy Szobon van gödröd.⁸
No de Józsi bácsi, nem székletből
sormintát végig az ajtóra, hanem
székletmintával a sor végére az ajtó-
hoz!*

⁶ A téma alapvető szakirodalma: Nagy Ferenc: *A nyelvi humor főbb típusai*. Magyar Nyelvőr, 1968: 10–22.

⁷ Grétsy László, i. m. 231.

⁸ Harmath Imre tréfás verse. Közli Lukácsy Sándor: *Kiment a ház az ablakon. Költészet és játék*. Gondolat, Budapest, 1981. 465.

Megfigyelték-e már azt, hogy ezeknek a „cseréknek” az alapja az összetett szavakban rejlik? Bizonyos szavakat ugyanis lehet így is, úgy is társítani. S akkor állhatnak elő olyan felcserélhető, vagy egyáltalán felcserélhető párok a következő képlettel: $ab = ba$.

bérlőtárs – társbérlő
állampárt – pártállam
csónakmotor – motorcsónak
padlószőnyeg – szőnyegpadló
lisztcukor – cukorliszt
rádiómagnó – magnórádió

Az összetett szavak nemcsak megfordíthatók, hanem további összetételek alapjai is lehetnek. Ekkor keletkezhetnek egészen sajátos összetételek, amelyekben az első összetett szó utótagja egyszersmind a következő összetett szó előtagja, a következő képlet szerint: $ab + bc = abc$.

*ágyékkötőfék, bánatpénzverde, heregolyószóró, körömágyjelenet, lámpavasbeton, lyukkártyapakli, négercsókbetegség, nyálmintatanítás, öreglányanya, partizánvezércikk, rablólóhúsüzem, sírásónyel, szántóföldgömb, zászlóaljnövényzet*⁹

A vicctechnika is előszeretettel megfordít szerkezeteket:

– *Te, ha én kávéit iszom, nem tudok elaludni!*
 – *Nálam ez pont fordítva van!*
 – *Hogyhogy?*

– *Ha alszom, nem tudok kávéit inni!*

– *Mi a különbség a kés és a vonat között?*

– *A vonat tud késni, de a kés nem tud vonatni.*

Mielőtt beletörne a nyelvünk, lássunk néhány nyelvtörőt az igen gazdag termésből! Kevesebb is volt a beszédhibás (legalábbis a logopédusok szerint), amikor ilyenekkel tornáztatták a gyerekeket:

Láttam szőrös hörcsögöt. Éppen szörpöt szöröcsögött. Ha a hörcsög szörpöt szöröcsög, rátörnek a höröcsögörcsök.

Meggyimag. Szelíd meggyimag vagy, vagy vad meggyimag vagy?

Piros csíkos cinkcsészében cukros csirkecomb.

Agostyánban agg atyák a gatyáikat aggatják!

*A Moszkvics-slussz kulcs luxus-szükséglet.*¹⁰

A képiség és költőiség összekapcsolásából fakad a *Ki hogyan hal meg?* sorozat.

A kertész a paradicsomba jut.

A hajóskapitány révbe ér.

A suszter feldobja a bakancsát.

A házmester beadja a kulcsot.

*Az aratót lekaszálja a halál.*¹¹

A nyelvtani formáknál maradva egészen egyedi magyar nyelvi lehetőség a szavak, nevek „ragozása” – ismét egy le nem írt, nem elemzett

⁹ Ezek a példák diákújságokból valók.

¹⁰ A magyar nyelvtörőket nem vizsgálták még meg alaposan nyelvi szempontból. A folkloristák gyűjtötték őket, a logopédusok kedvelik, s bizonyos beszédhibákra speciális nyelvgyötrőket kínálnak.

¹¹ Diákújságokból származó példák, egész sorozat keletkezett belőlük.

magyar nyelvi „lehetőség”! Rendkívüli lelemény a kiinduló példánk, amely személyes névmásokkal „kezdődő” igéket tartalmaz – a humort egyébként a szerkezet szokatlan és szabálytalan széttagolása okozza.

*Én ekelek, Te keregsz, Ő gyeleg
Mi nistrálunk, Ti vornyáztok, Ők
lendeznek*¹²

Vagy egy még bonyolultabb ragozós mondóka, amelynek lényege, hogy egy kiinduló szerkezethez „paradigmát” (ragozási sort) talál ki alkotója:

*Én sike te fuszos, Ő sike mi fuszos,
Misike tífuszos.*

Grétsy László irodalmi példákat is idéz erre az eljárásra: ő képtelen ragozásnak nevezi e nyelvijáték-típust. Karinthy Frigyes Mautner Ödön nevére készített mesteri hasonlót:¹³

*Tegnapelőtt utner én dönök, Tegnap
utner te dönsz, Ma + utner Ö + dön*

Karinthy Frigyes zseniális nyelvte-remtő volt, de ő sem szabályok nélkül alkotott. Egyes nyelvi tréfáinak alapformája, előképe megvolt már a folklórban, másokat valóban az ő zsenije teremtett meg, s annyira népszerűvé vált, hogy „átment” a folklórba. Másodlagos folklórnak nevezzük ezt a helyzetet. Később erre is hozok példát. De előbb egy friss példa a nyelvi előképek alapján való mai viccgyártásra:

*– Tegnapelőtt osztottam én, tegnap
osztottál te, Oszama Bin Laden!*¹⁴

Másfajta paradigma is megél szóvicc formájában: a melléknévfokozás.

*– Ön inka?
– Igen, és ön?
– Én még inkább.*

Fölismerték és leírták már, hogy a magyar nyelvben nagyon sok oda-vissza szó van (Fogarasi János a XIX. században még sejtett e mögött valamit, egyébként „kerek szónak” nevezte ezeket, ma véletlennek tartjuk). Hogy – természetesen! – véletlen-e az aba, apa, anya, bab, görög, vélhetjük és vallhatjuk. Az már bonyolultabb (viszont annál inkább tekinthető véletlennek), hogy oda-vissza ezek is értelmesek:

*kereket tekerek
szárad a lánynál a darázs*

Természetesen véletlen, ami most következik, de aki meg/kitalálta (sok-sok játék és persze nyelvhelyességi hiba képzelhető el a magyar grammatika legmozgékonyabb kategóriájával, az igekötővel is), egészen különleges agyú ember lehetett. A leghosszabb magyar mondat, amely visszafelé is ugyanaz:

*Kis erek mentén, láp, sík ölen,
oda van a bánya rabja, jaj Baranyában
a vadon élő Kis Pálnét nem keresik.*

A szavakat lehet megfordítani, összetételeikkel változatokat létrehozni, de egyszerűen széttagolni is.

*Két jó barát, a Lom és a Rom
sétálnak az erdőben. Egyszer csak*

¹² A példák „mai folklór”-gyűjtésemből valók.

¹³ Grétsy László, i. m. 201.

¹⁴ Saját gyűjtés, 2001.

megtámadja őket egy nagy varacs-
kos disznó. A Lom nagyon fél egye-
dül az erdőben, és elhatározza, hogy
ás a földbe egy nagy i betűt, hogy ne
féljen.

Eközben kis barátja, a Rom elke-
seregetten keresi Lomot és találkozik
a nyuszikával. Megkérdezi tőle:

– Hé, nyuszika, nem láttad bará-
tomat, a Lomot?

Erre a nyuszika:

– Társadalombiztosítás!¹⁵

Egy egyszerűbb széttagolás már a
tánckurjantások között is felbukkant:

Kicsi nekem ez a csűr!
Kirepülök, mint a fűrj-
madár!

Erre az előmintára alkotta meg
elmés magyar ezt a vereszetet:

Az utcán hideg szél söpör,
zsebemben egy marék töpör-
tyű, de hideg van!

A széttagolás vicc formájában:

– Miért nem találják Palikát az
erdőben?

– Mert Pál ma fa!

– Mi az, fémből van és utazik?

– Vas utas.

Illetve a szabályok alapján történő,
de mégis szokatlan (helytelen) szóal-
kotásmód:

– Mi az aperitif ellentéte?

– Az utó-pia.

Hogy a magyar vicc egyedülál-
ló, minden magyar tudja. Elsősor-

ban csak a magyar, mert a szóvicc,
a nyelvi vicc nem fordítható le. A
vicc továbbra is a társadalmi-politi-
kai dolgokra leggyorsabban reagáló
műfaj: energiatal, pitbull, web aligha
szerepelt néhány évtizeddel ezelőtt a
folklórban.

– Milyen a falusi energiatal?

– Kutbul.

– Milyen a falusi harci kutya?

– Óbul!

– Mit énekelnek a molyok a szek-
rényben?

– Edda blúzt!

– Miről lehet felismerni a számító-
gépes (internetes) kalózokat?

– Webhely van az arcukon.

A szóviccek egészen egyedi formá-
ja a szóvegyüléssel alakokat létrehozó
vicc.

– Mi lesz a mackó és a narancs
keresztezéséből?

– Pandarin.

– Mi lesz a paripa és a grépfrút
keresztezéséből?

– Lócitrom.

– Mi lesz a tehén és a macska ke-
resztezéséből?

– Mú-mia.

A mai magyar folklórban számos
nyelvi abszurd szólás, szólásmondás
keletkezik és terjed szájhagyomány,
illetve a világháló útján. Például:

Ezek a patológiák napról napra
kihaltabbak!

¹⁵ Értelmezés: Társad a Lom biztos i-t ás!

Csak a hangom miatt nem lettem énekes.

A szakáll nem szúr, csak a megfelelő oldalára kell születni.

Polihisztor vagyok, és más tudományokban is jártas.

Számos modern szólás egyszerűen csak öncélú játék a nyelvel. Ide tartoznak a különböző szólásferdítések – amelyekből Galla Miklós, illetve a L'art pour l'art társulat és Dolák-Saly Róbert¹⁶ stílust is csinált, de ne feledjük, hogy ezek is korábbi eljárások, Karinthy és persze a népköltészet folytatásai.¹⁷

Nem minden arany, ami hörcsög. (= Nem mind arany, ami fénylik.)

Nem a Dunakeszi az embert. (= Nem a ruha teszi az embert.)

Aki másnak Ermitázs, maga esik bele. (= Aki másnak vermet ás, maga esik bele.)¹⁸

Nyelvi telitalálat a nonszensz recept, amely ugyancsak a világhálón terjedt el – és teljesen nyilvánvaló, hogy kiváló szerzője lehet.¹⁹

Truttyolt ratyli (ősi magyar étel)

Hozzávalók:

- másfél kiló nyersratyli
- egy jókora pese
- 2 csobolyó gönyezde (ha lehet: porco-gós!)
- 3 csipet cihata

A nyersratylit fertályórát posvasztjuk, míg csurmot nem enged. A hröllyen kipicskázunk, a nyesedekből pedig apró csulmákat gyúrunk, ezek kerülnek a koshadtba.

Közben a pocadékot megpecsentsentjük, a ratylit pedig hagyjuk slottyadni.

Tuttyolni csak akkor kezdjük, ha már jó vatyalós!

A peset lesolyvasztjuk, aztán már csak töttyengetjük, miközben a gönyezdét lassan patykazmáljuk.

Vigyázzunk a csobollyal, nehogy a flenymája nagyon megszerdáljon, mert hamar odakaphat.

A cihatát a végén összegremnyáljuk, majd kerek tazskilán tálaljuk. Ajánlhatjuk hozzá a tacsokándi vörös kretylit, vagy a dimánykói letronyát, esetleg a cserdönci vanyorgát.

Jó étvágyat!

A modern szólásokban nagyon sok a lehetetlenség, a paradoxon. A bemutatott történeti formák maiakkal egészíthetők ki. Ilyen például a ha... kezdetű szólások egyik típusa, az ún. elvárástörő paradoxon szólás:

Ha nagyapámnak áramszedője lett volna, nyilván villamos lett volna.

Ha nagyanyámnak kereke lett volna, nyilván omnibusz lett volna.²⁰

Ez a típus tehát a folklórban is ismert, s ehhez hasonlít Karinthy Frigyes számos paradoxona, például az is, amely a *Találkozás egy fiatallem-*

¹⁶ Pl. Dolák-Saly Róbert: *Madáretető*. Európa, Budapest, 2002.

¹⁷ A témával részletesebben foglalkozik a *Mi az új a posztmodern stílusban?*

Az abszurd a népköltészetben című tanulmányom. (Megjelenés alatt.)

¹⁸ Állítólag Boncz Géza szüleménye. T. F. közlése.

¹⁹ A szöveg név nélkül terjed az interneten. Forrás: Balázs Géza: *Miért jobb a sör a nőknél? Kocsmafilozófia – aszfalköltészet – internetfolklór*. Fekete Sas Kiadó, Budapest, 2001. 28.

²⁰ Az első példa: saját gyűjtés; a második: Temesi Ferenc: *Por*. Szépirodalmi, Budapest, 1/281.

berrel című novellájában található: „A várkastély leszállt a hegyről, és ostrommal bevette a völgyet... A tölgy meghódította a folyódárt és szerelmesen körülcsavarta.”

A hagyományos szólások helyett a városi fiatalok egyre több, új szólást, szóláshasonlatot és közmondást találnak ki. Hihetetlen gazdagságú pl. a Kevés vagy...-gyal kezdődő, a másik leértékelését mutató szólásféleség:

Kevés vagy, mint Balaton szeletben a hullámverés. Kevés vagy, mint BKV-nál a kényelem. Kevés vagy, mint börtönben a vészkijárat. Kevés vagy, mint disznósajtban a rőfögés. Kevés vagy, mint dobostortában az ütemérzék. Kevés vagy, mint erdőtűznél a vízpisztoly. Kevés vagy, mint fűben a gyíkpisi stb.

Illetve az az újabb típus, amely a másik ember figyelmeztetését szolgálja:

Nehogy már a befőtt rakja el a nagymamát. Nehogy már a bogycsücs meg a madarat. Nehogy már a cigi szívja az embert. Nehogy már a cipő húzza fel az embert. Nehogy már a csörgő rázza a gyereket. Nehogy már a fa tekeredjen a kígyóra. = Lehetetlenség, hogy ez megtörténjen! Nehogy már a fagy visszanyaljon! = Ilyen nincs! Nehogy már a fark rázza a kutyát. Nehogy már a kakukkból jöjjön ki az óra. Nehogy már a ketrec rázza a majmot. Nehogy már a Lánc-híd folyjon a Duna alatt, stb.

Ezekből a szólásokból persze egyszerre, ennyi, sok. Sok, mint az írás elején említett gombóc. Csak azt szerettem volna velük illusztrálni, hogy egyetlen, nyilván valamiért sikeres mintára milyen óriási mennyiségű vál-

tozat képes születni és terjedni. Nem tudható, hogy a minta szerkezeti-jelentéstani megoldása (paradoxon), vagy inkább a „sorozatszerűség” (az ismétlés „öröme”), netalántán tisztán a jelentésbeliség (a társadalmi hierarchiára, a dolgok „rendjére” utaló felszólítás) okozza a népszerűséget. Lehet, hogy valamennyi együtt.

Ebben az írásban kicsit nyelvtanoztam. A viccek is tudnak a nyelvtanról, a nyelvtanításról is:

- Az iskolában megkérdezi a tanár, hogy ki mit kapott karácsonyra.
- Pistike, te mit kaptál?
- Hátitáskát!
- Fiam! Háttal nem kezdünk mondatot!
- Kisfiam, etté’?
- Nem egy té, hanem két té!
- Pistike, mondj két névmást!
- Ki? Én?
- Mi a fák többes száma?
- A fák sírtak.

Az irodalomban a kezdetektől fogva számon tartjuk a nyelvi humort. Amióta van népköltészeti gyűjtés, azóta van a folklór nyelvi humorra is dokumentálva. Arra következtethetünk ebből, hogy az ember antropológiai jellemzője a humor, de a nyelvi humor is. Talán már az ősember is megmosolyogta valamire hasonlító torokhangjait. A nyelvi humor összetett, szerteágazó terület, amely az általános, univerzális nyelvi lehetőségektől az egyediségekig, az unikálisokig terjed, de sikerének titka talán abban van, hogy sajátosan emberi. Legyinthetünk rajta, a Humor is megvonja a vállát, átnéz rajtunk, talán az utánunk következőkre! Még van dolga.

Balázs Géza